

culi mirabilibus inhaerentes: ubi primum ad eum qui nos misit in mundum cum femoralis gladio redeamus, resistentes nobis, remorantelque nos, propinquum, proximum, fratremque, ne per hos elongetur nostra peregrinatio, perimamus: & hæc à porta faciamus ad portam: id est, ne cum in porta oculi fratrem fuero persecutus, portam fortasse auris obfideat, & per aliam portam prætermisus occurrat. Hæc si quidem sunt portæ animæ nostræ, per quas ad illam faculti blandimenta descendunt: & per quas sensus carnis introeunt: per quas, nisi late strage facta viam virtutibus quadam impietate fecerimus, nunquam ad regem veræ pietatis pervenire poterimus. Quod ubi pro vestra devotione fueritis viriliter executæ, statim vobis ab ipso Moysè talis facti laudatore dicitur, impletis hodie manus Domino: hoc est sæculum, qui vobis conditione carnis & substantiæ propinquus est, & proximus: occidentes actus vestros, qui manus sunt, impletis Domino, cum nulli præter quam Domino imperanti servire annuistis. Sic Abraham Domino dexteram suam, dum parricidium facere non recusat, implevit. Qui filii sui, dum illum Deo armat, oblitus est, & in præcepti respiciens majestatem, atrocitatem operationis non dignatus est retractare. Implentur namque manus Domino, cum Domini occupantur imperiis: cum Domini tradita voluntati, non hominis incipiunt esse, sed Dei: quando non affectui carnis obtemperant, sed divinæ serviunt jussioni. Sic Judith ob libertatem civium vel salutem, se sub specie fornicationis implevit Deo, & inermis armatum, & virum mulier occidit. Sic vos Domino plenæ carnis affectibus triumphatis, non queratis refugam, qui à vobis, etiam si occurreret, foret occidendus. Remittite pallium tunicam detrahenti. Pecunia eorum cum ipsis sit in interitum, qui Christo pecuniam præterulerunt. Exeuntes semel de Sodoma, cuncta relinquamus incendiis. Videt Lot uxoris exemplo iram Domini, quæ in iram quia retrospectit incurrit. Noluit vobiscum Geruntius in cælestibus habere partem: cur vos partem ex censu ejus desideratis in terris: Quod si ille vestra gloria tantopere contempsit: cur non vos illius inhonorata contemnit? Ferte oro vos patienter fidei notas, stigmata Christiana, Ecclesie paupertatem, Ferte, inquam, impudicorum elogia, virginitatis heredes. Visitatis vos esse cognoscite, & tanta visitatione clarificatas, ne partem cum infidelibus haberetis. Mundus iste vos cum Domino vestro non agnovit. Si de sæculo essetis, sæculum vos amaret. Reges sæculi à filiis suis tributa non poscunt. In domibus regum sunt, qui mollibus vestiuntur. Zebedæus Jacobum & Joannem non sequitur. Sinite Geruntium in navicula remanere cum rebus: dummodo cum Apostolis Christi jaceatis in pectore. Væ divitiis, quoniam receperunt consolationem suam. Vobis autem filia: in futuro consolatio vestra debetur: vobis exhereditatio illa, futura hereditatis in cælestibus fecit augmentum: vobis sua mundus ipse subduxit, ubi vos non suas esse cognovit: imò diris dives ardoribus, Lazaro in sinu patris Abraham recumbente, torquetur. Et quid mirum si pauperculus & peregrinus in terra quidem aliena sepulchrum emit Abraham à filiis Heth? O veritas, nequeo enim filere quin exclamem, O altitudo sapientiæ & scientiæ Dei. Sepulchrum sibi patriarcha peregrinus emit? Quid est sepulchrum? Locus est quietis, ubi, juxta mundi rationem, defunctorum corpora collocantur. Vera ergo intelligentia, locum sibi requietionis pater Abraham fide sua & contemptu pecuniæ comparavit. Istud sibi sepulchrum & Paulinus noster nuper ipse divitiis cum sua matrefamilia comparavit, qui conversatione sæculi morientes à mundialibus operibus jam quiescunt, dicente Apostolo: Mortui enim estis, & vita vestra abscondita est cum Christo in Deo. Et iterum: Si autem mortui sumus cum Christo, credimus quia simul vivemus cum Christo. Hoc est illud duplex sepulchrum, exterioris hominis & interioris quies una. Nam si homo ex duabus substantiis constat, merito & sepulchrum duplex habere debet: ut cum alterutra substantia in suam naturam dissociata remeaverit, requies utriusque non desit. Quoniam cum ex corpore & anima homo sit: tamen nec anima sine corpore homo dici potest, nec corpus sine anima homo est: cum tamen anima & corpus sit homo. Sed ubi hoc nomen, quod ex duobus nominibus suis, propriè tertium duorum commixtionem perficitur, eorum dissidio fuerit vacuum, sua singulis loca ad requiem censentur: quoniam utrumque vivit, & moritur utrumque. Nam sicut præter hanc vitam, alia vita

est beatorum: ita præter hanc mortem, mors alia impiorum est. Sed inter hanc vitam & mortem, atque illam vitam & mortem, interest hoc, quod ista naturæ sunt, illa sunt meritorum. Atque ita duplex sepulchrum & naturæ debetur & meritis. Hoc sepulchrum sibi duplex patrefamilias isti, de quibus loquuti sumus, providerunt: qui senatum, honores, divitias relinquendo, mortuis illis videbantur, quibus esse videntur etiam dum vivunt mortui. Ecce unum sepulchrum, in quo conversatio veteris hominis cum crepundiis suæ nobilitatis absconditur. Illud erit aliud cum ipsum corpus, quod naturæ lege caducum est dissolutum revertetur in terram: de qua scriptum est: Terra es, & in terram ibis, anima tamen in refrigerio requiescente. Nam qui duplex sibi sepulchrum noluerit comparare, habebit forsitan juxta conditionem naturæ, ubi corpus mortale condatur, non habebit juxta meriti legem, ubi anima requiescat. Quod quidem ita constitutum est, ut mors ista quæ per dissolutionem animæ generatur & corporis, media sit & duarum mortuum & duarum vitarum. Bis enim hominem necesse est mori, & bis ei vita debetur. Nam & beatus Paulus duas breviter vitas designavit, dicendo: Pietas autem ad omnia valet, promissionem habens vitæ, & ejus quæ nunc est, & futuræ. Et beatus Joannes in Apocalypsi duas mortes ostendit, dicendo: In eos mors secunda non habet potestatem. Secundam enim dixit, quia est & prima. Sed illud nobis magna ratione tractandum, & diligenti circumspectione providendum est: an ante istam mortem, quæ separatione, ut dixi, animæ corporisque generatur, mori sæculo huic (anathematizatis, si potest dici, omnibus ejus voluptatibus, quæ nobis extra lineam vitalis substantiæ mundi copiis suggeruntur) malimus: an post naturalem interitum, qui animam corpusque discernit. Unde & interitus dicitur, quod inter ipsa eat, ac medium se inter duas substantias quæ hominem sui conjugatione faciunt tertium illud gradum perfectæ substantiæ sublatum immergat. Quoniam qui hic mortuus fuerit, mundi voluptatibus non utendo, & corporis stimulos obterendo, conspuit esse videtur cum Christo: & si conspuit utique in sepulchro, sine quo esse non potest sepultura. Huic & mors alia communis illa debetur, quæ animam à vinculis corporis solvit & liberat, cui corpori æque suum sepulchrum, & sua sepultura debetur. His duabus mortibus post geminum sepulchrum, beata illa & perpetua vita succedit. Cæterum qui totum mundum hic lucrifecerit, ambiendo, rapiendo: quoniam hic facta carnis mortificare contempsit, post istam naturalem mortem, quam transire non possumus, dicitur merito uno & simplici sepulchro esse conditus, vel potius commendatus: & in secundam mortem miser incurrit, quæ plena est & dolorum æternitate, & lachrymarum perpetuitate. Hæc sunt itaque duo sepulchra, quæ sibi & Paulinus vir singularis ad imaginem patriarchæ sollicitissimus requisivit: unum, ubi veterem hominem cum actibus suis spoliatus occurreret: & licet necdum corpus deposuisset, carnalia non haberet in carne: aliud, ubi corpore ipso, cum venerit Dominus confringere terram ejus, exposito, animam collocet in quiete, ut fidei tunc pater ille hæc filiis contempit, ut diximus, pecuniæ comparavit: in quo dives cum paupere non potuit recubare. Huc omnes peregrinos mundi, huc egentes, huc etiam exhereditatos pro Christo secularibus recipiet testamentis. Ideoque nec vestigium habuit in hac terra, quoniam nemo qui eum sequeretur inventus est. At nunc vos filia confidite, quæ ex eo vestigium Abraham estis, ex quo de terra non esse cœpistis. Obsequimini voluntati patris vestri: cujus corruptelæ obsequitate non estis, qui vobis à filiis Heth sepulchrum emit: quod sibi & cæteris suis noluit comparare: apud quos utique mortuæ estis, quando cum eis id quod vivi in mundo possiderint, non tenetis. Gratiasque illi semper agite, qui vos hoc fecit vestigium non habere: ut ibi cum Lazaro sinum Abraham haberetis. Possideat ergo ille pecuniam, vos sepulchrum, ille imagines escarum, vos requiem Prophetarum.

CENSURA EPISTOLÆ SEQUENTIS.

Non abhorret à stylo Paulini, cujus extant aliquot ad divinum Augustinum Epistolæ, sicut nec superior. Verum in primis sit in tanta scriptorum verba, quos illa fecit etas, di-

vinare cujus sit: præsertim cum extant paucissima. Ut Hieronymo tribueretur, illud ansam præbuit, quod ad Marcellam scripta sit, ad quam & alias ille scripserat.

AD MARCELLAM UT ADVERSA
TOLLERET, EXHORTATIO.

MAGNAM humilitati nostræ fiduciam scribendi ad venerationem tuam Christi charitas dedit: quæ te fecit humilem corde pietatis, & divitem operibus benedictionis. Talis etenim de sanctis fidei tuæ divitiis fama processit, ut ad nos quoque in longinquo positos penetraverit, & auditu gratiæ Dei tanquam oleo lætitiæ impinguerit ossa nostra. Notum enim factum est nobis bonum tuum, quoniam illuminavit Deus vultum suum super te. Segregavit te ex utero cognationis & terræ tuæ: non regione, sed spiritu bonæ voluntatis: et de terrenis opibus fidelem sibi constituit in cælestibus, earum participem de quibus scriptum est: Mulieres sapientes edificaverunt sibi domos. Hæc autem audientes de tua felicitate cælesti, effudimus coram Deo corda nostra, & in voce exultationis epulantis diximus: Dominus mortificat, Dominus vivificat, deducit ad inferos & reducit. Dominus divites pauperes facit, humiles exaltat: sed quoniam calix in manu Domini est, hunc humiliat, & hunc exaltat. Quod etsi ad omne mysterium regni pertinere videtur, attamen & ad tuam specialiter gratiam referri potest: quæ magno Domini miserantis consilio exaltata es ut humiliareris, & humiliata ut exaltareris. Non enim ignoramus venerabilis foror & benedicta filia, tuam præteritam in hoc sæculo gloriam. Nam etiam vidimus te in tempore illo, quo domum tuam regalibus affinitas ambebat eminentem in his honoribus qui destruantur: quia etsi ipsi quoque à Domino altissimo tribuuntur: quia omnis potestas à Domino Deo est: attamen caduci & fragiles sunt, qui sub hoc mundo aguntur: cujus figura ut umbra præterit. Unde & impensius admiramur gratiam quæ tibi data est, & magnificamus in te Dominum: qui te in laboribus hominum posuit, & salutifero paternæ pietatis verberè visitavit: ut te in paucis vexatam, in multis bene disponeret, teste Apostolo: In hoc mundo corripimur, ne cum hoc mundo damnemur. Unde & David ait: Corripit me justus in misericordia, & increpabit me: oleum autem peccatoris non impinget caput meum: ita & in Solomone scriptum esse, sine dubio in studiis spiritualibus posita, didicisti: Quoniam Dominus quem diligit, corripit & flagellat. Castigat autem omnem filium quem recipere dignatur disponendum ad vitam æternam. De eo & Apostolus non confunditur, nec attentur: sed magis gloriatur, & potens sit in infirmitatibus suis: qui ut nos suo confortet exemplo, fatetur & prædicat sibi ipsi: cui etiam usque in tertium cælum paruerat ascensus: & quem neque ignea illa romphea ab aditu paradisi potuerat excludere: ubi etiam ineffabile omni lingua audierat arcanum: sed tamen ne extolleretur propter excellentiam revelationum: ita se ipsius à quo intantum glorificabatur Domini moderamine gubernatum refert: ut apposito angelo Satanæ in stimulum carnis suæ: id est, in tribulatione corporea, deprimeretur salubriter, ne inflaretur inaniter. Propter quod, inquit, ter Dominum rogavi, ut recederet à me: & dixit mihi: Sufficit tibi gratia mea: nam virtus in infirmitate perficitur. Quamobrem cum tali magistro & authore instructa, ad virtutem patientiæ & spem gloriæ æternæ, confidens esto filia, sicut esse cœpisti, & gloriare in præteritis passionibus tuis, recolens & illa ejusdem doctoris eloquia: Fideliter enim ut conficius arcanorum cælestium contestatur, non esse condignas passiones hujus temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis. Tribulatio enim, inquit, patientiam operatur, patientia autem probationem: probatio vero spem, spes autem non confundit: quia charitas Dei diffusa est in cordibus nostris: in qua charitate radicati omnia sustinemus. Propterea & David ait: Diligam te Domine virtus mea. Dilectio enim Domini virtus salutis est: quia Deus dilectio est, & qui manet in dilectione, in Deo manet. Sciens autem & Propheta, quia momentaneum tribulationis in hoc sæculo immensum perennis gloriæ, ut Apostolus ait, pondus operatur: sanctus ille rex in psalmo ut dignus habeatur igni tentationum examine, dicit: Proba me Domine & tenta me. Unde & iterum idem psalmographus noster, quali penitens mundi hujus gloriæ, confitetur cum dicit: Tom. V.

Priusquam humiliarer, ego deliqui. Et quia humiliatione curatus sit, statim dicit: Propterea eloquium tuum custodivi. Ob hoc rursus Propheta: Da nobis, ait, auxilium de tribulatione. Et vana salus hominis est. Est enim vana salus hominum, quæ putatur in hac tantum vita mortali esse: de qua homini dicitur: Homo sicut fenum dies ejus. Et quidem tu sancta filia etiam documentis edocta es probare sententiam: quia omnis caro fenum, & omnis gloria ejus quasi flos fœni. Aruit fenum & flos ejus decidit: verbum autem Domini & qui fecit illud, manet in æternum: (sicut ipse Dominus manet in æternum qui est ante in sæcula.) Ob hoc verè dictum est: Vana salus hominis, quia vana omnia sub cælo. Unde & in psalmis habes: Univerfa vanitas omnis homo vivens. Sed de quo genere hominum ista dicat: in consequentibus docet: de eis scilicet qui vanè conturbantur amore divitiarum suarum, in quas sicut belluæ cæcæ inhiant sine fine cupiendi & congerendi, thesaurizantes in terra, & ignorantes qui congregent eas. Relinquent, inquit, alienis divitias suas, & postquam in vanitate defecerint dies eorum, rapti in infernum omnes, non Domini, sed servi divitiarum suarum: nihil illic invenient in manibus suis, quia nihil præmiserunt, nisi æternarum merita penarum. Illa autem non est vana salus hominis de qua dicitur: Domini est salus, & super populum tuum benedictio tua. Et iterum: Salus autem iustorum à Domino est. Ideo & spes in Deo posita non confundet, sicut salus vana non est quæ speratur in Christo, & confertur à Christo. Ergo quia accepisti auxilium de tribulatione, ne concupisceres humanam diem, & vana salute hominis gauderes: gloriare in Domino, & benedictum eum, qui tibi tribuit intellectum, ne in via peccatorum stare peristeres, neque in filiis generationis istius permaneres, quibus non est salus, quia prævalescunt in vanitate sua, veritatis immemores. Quia dum confundunt in multitudine divitiarum suarum, non ponunt Deum adiutorem suum. Tibi autem facta est fors in hereditate Jacob, & illuminati sunt oculi tui in agnitionem veritatis: ut intelligeres, quia melius est modicum iusto, super divitias peccatorum multas. Ideo enim misericors & miserator Dominus, quia talibus suis præparat ad inventiones suas ad vitam hominum propagandam, permittit te istius sæculi fluctibus ventisque jactari: ut experta naufragium de cætero similiter periclitari caveres. Itaque cuncta quæ passa es, sicut intelligis, vulnera quidem corporis tui, sed & animæ remedia fuerunt: in circuncisione cordis facta opera tua: ut gloria tua non sit ex hominibus, sed ex Deo: qui deponit potentes de sede, & exaltat humiles, & esurientes implet bonis, & divites dimittit inanes. Deus scientiarum Dominus, vide quanta gloriam tuam compensatione mutavit, qui te maluit participem rerum cælestium fieri, quam ad finem terrestrium permanere, ut ab humana dignitate transfires in regnum Dei. Et quidem multis hominibus hujus sæculi vanitate captivis, similia Deus auxilia percipiendibus æternam salutis offerre dignatur, sed plerisque spernentibus sana consilia, solitudinibus divitiarum ac delectationibus corporum, nolunt intelligere, ut bene agant: & malant lata via perditionis spatium cum multis, quam angustam semitam, invenire cum paucis. Unde & tu beatissima, cui donatum est non indurari pia castigatione, sed corrigi: neque gloriari in divitiis, sed spem & rem in Deo ponere, & à sorte divitum peccatorum dividi: quorum cor ut cœnum est, quia & cor sicut thesaurum suum in terram demergunt: transi ad beatorum pauperum sortem: quorum formam divites accepit, & factus est refugium pauperi. Neque christus sed pauperes beati: quorum esse pronunciat regnum cælorum. Tuum est ergo nunc in magna gratiarum actione confiteri, & psallere Domino: quæ ita ut audivimus, & habitu & corde humilitatis ornata es, ut lingua & menti tuæ Davidica verba conveniant: Bonum mihi est, quod humiliasti me ut discerem mandata tua. Adjicere etiam quod statim sequitur verè poteris: Bonum mihi est lex oris tui super missa auri & argenti. Elegisti enim thesauros tuos ponere in præceptis altissimi. Dicimus & nos congratulantes tibi in verbis Prophetæ. Gaude filia Sion, lætare filia Jerusalem, & obviscere malorum, quæ tibi de hujus sæculi bonis orta sunt: quæ elegisti tibi bonam partem, quæ non auferetur tibi. Nemo enim potest auferre thesauros repositos in sinu Christi, neque evertere domum in ipso angulari lapide fundatam. Non enim ligno putribili, neque stipula fragili, aut fœno arescente, super infirmam arenam

